

**BOND
BETER
LEEF** VOOR DE
TOEKOMST
MILIEU

Bond Beter Leefmilieu

Ineke Maes, 19 februari 2024

Huidige toestand

Waterkwaliteit in landbouwgebied gaat achteruit (MR '22-'23)

- Tijdens het meest recente winterjaar 2022-2023 heeft **1 op de 4 meetpunten een overschrijding van 50 mg nitraat/l**, een stijging in vergelijking met het voorgaande winterjaar (22%).
Het afgelopen decennium werd geen vooruitgang geboekt.
- **De nitraatgehalten in het ondiepe grondwater onder landbouwgebied verlopen ongunstig.**
De gemiddelde nitraatconcentratie op filterniveau 1 stijgt tot meer dan 40 mg nitraat/l in het najaar van 2022.
Dat hoge concentratieniveau werd voor het laatst waargenomen in 2010.

1 waterlichaam van 194 in Vlaanderen is in goede toestand op alle nodige parameters (chemisch, biologisch, ...).

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- No-brainer ... : een evidentie om het leefmilieu leefbaar achter te laten voor toekomstige generaties
- En heel wat andere praktische redenen

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

1. **Landbouwproductiefactor bij uitstek!**
2. **Gezondheid en veiligheid van elke burger**
3. **Drinkwaterproductie**
4. **Economische drijfveren**
5. **Natuur en biodiversiteit:**
6. **Wettelijke vereisten en regelgeving**

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Landbouwproductiviteit**
 - Belangrijkste productiefactor maar waterverbruik slechts schatting VMM
 - Totaal 54 miljoen m³ in 2021 waarvan 40 miljoen m³ grondwater, 14 miljoen m³ oppervlaktewater
 - Verontreinigd water?
 - Bij oppompen uit oppervlaktewater of bij overstroming
 - Risico op slechte gewasopbrengsten?
 - Weinig wetenschappelijke kennis
 - Nitraten: opgelet met hoge gehalten ivm bemesting! Brengt dan substantieel N aan
 - Vervuild drinkwater voor vee
 - Nitraten, PFAS
 - geen kwaliteitsgaranties bij vergunning onttrekking

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Gezondheid en veiligheid**
 - **Water = leven!**
 - een basisrecht uit Belgische **grondwet**
 - ART 23: iedereen heeft recht op
 - (...) bescherming van de gezondheid en
(...) bescherming van een gezond leefmilieu

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- Gezondheid en veiligheid

- Water = leven!

- Kwaliteit?

- Link met gezondheid!

50 mg/l nitraat is compromis:

- aangenomen dat gezondheidseffecten vanaf **25 mg nitraat /l, daarna stijging aantal darmkankers**
- Schatting voor België: **115** extra gevallen darmkanker, toename van **3%**. **Schadepost voor België van 24 miljoen euro** of omgerekend 2,4 euro/inwoner. 2,4 euro/kg afspoeling nitraat. EU: 0,7 euro/kg.

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Drinkwaterproductie**
 - **VL: 50% uit grondwater (170 000 000 m³) versus voor lb, ind ,huishoudens (95 000000 m³)
50% opp water**
 - **Enorme insijpeling nodig! Want deze onttrekking + transpiratie**
 - **Steeds duurder door vervuiling**
 - Duurdere technieken
 - Innamestops noodzakelijk en aankoop + aanvoer water van elders
 - Eindig verhaal

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Economisch belang**
 - **Maatschappelijke kost: naast gezondheid ook**
vuilvracht - erosie - afzetting slib
 - Maatschappelijke kosten slibruiming
 - Effecten biodiversiteit
 - Waterwerken nodig om schade te beperken

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Economisch belang**
 - **Maatschappelijke kost: naast gezondheid ook**
vuilvracht - erosie - afzetting slib
 - Maatschappelijke kosten slibruiming
 - Effecten biodiversiteit
 - Waterwerken nodig om schade te beperken

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Economisch belang**

- **Industrie**

- Zuiverder proceswater
- Toestand waterlopen beïnvloedt vergunning
 - Verslechteringsprincipe
 - Vuilere toestand: minder marge
 - Zuiverder toestand: rivieren en beken zijn beter gebufferd

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Economisch belang**
 - **Toerisme**
 - Blauwalgen! Zwemverbod -
imagoschade + economische schade
 - Toestand biodiversiteit - ook economisch asset

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Natuur en biodiversiteit**
 - **Vervuild water = sterfte van waterdieren**
 - Voorbeelden van met uitsterven bedreigde diersoorten: een hele reeks vissen
 - gestippelde alver, de beekprik, de rivierdonderpad, de kopvoorn, de serpeling, de barbeel, de elrits, de beekforel en de sneep
 - **Ook al gaat habitat niet geheel verloren, abrupte wijzigingen zorgen dat snelheid van aanpassen niet volstaat**

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Natuur en biodiversiteit**
 - **Wat staat op het spel wanneer een dier uitsterft?**
 - Wetenschap weet nog zeer weinig over alle soorten en hun DNA
 - DNA van soorten wordt beschouwd als een handleiding voor het leven op aarde: enorm waardevolle informatie voor de mens kan verloren gaan

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Wettelijke vereisten en regelgeving**
 - **Europa:**
 - Nitraatrichtlijn - MAP
 - Kaderrichtlijn water - SBP en Drinkwater specifiek
 - One Health strategie
 - Biodiversiteitsstrategie
 - e.a.
 - **Milieubescherming - consumentenbescherming - conservatie**

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Wettelijke vereisten en regelgeving**
 - **Europa:**
 - Niet voldoen aan Nitraatrichtlijn?
 - Is al het geval
 - Veroordeling Brusselse rechter
 - Veroordeling Europa nakende
 - 2 stappen gezet
 - Kaderrichtlijn water: 2027 àlle waterlopen in goede staat - nu ok 1 van 194 waterlichamen

Waarom heeft Vlaanderen zuivere waterlopen nodig?

- **Wettelijke vereisten en regelgeving**
 - Vlaanderen: doorvertaling habitatrictlijn, instandhoudingsdoelstellingen
 - Vervuild water kan habitats in minder goede staat brengen
 - Moet dus bekeken worden in kader van **vergunningen**
 - Welke impact heeft verbruik, oppompen etc;
 - Water = volgende drempel vergunningen

Contacteer ons

Bond Beter Leefmilieu

**Tweekerkenstraat 47
1000 Brussel**

**02 282 17 20
info@bblv.be**